

Aan tafel bij Simon de Melaatse

Ledevaartkerk Chaam, Witte Donderdag, 6 april 2023
Ds. Sara Dondorp

Eerste Schriftlezing: Exodus 12:1-12

Tweede Schriftlezing: Matteus 26: 1-16

Inleiding

Dit jaar volgen we het lijdensevangelie naar Matteüs. Een beetje zoals Bach dat doet in de Mattheuspassie. We beginnen daar vandaag mee, het begin van Matteüs 26: de bekende woorden van de evangelist: *Da Jesus diese Rede vollendet hatte, sprach er zu seinen Jüngern...* Net als in Bach's passie zijn we bij wijze van spreken te gast bij Simon de Melaatse, twee dagen voor Pesach. Morgen lezen we de rest van het lijdensevangelie naar Matteüs en op Paasmorgen sluiten we het verhaal af bij het Paasvuur met het Paasevangelie uit Matteüs 28. Maar eerst lezen we over de instelling van het Pesachmaal, de voorbereiding voor de bevrijding uit Egypte, Exodus 12.

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

We zijn nog maar een paar dagen van Pasen verwijderd. Het loopt tegen de vijftiende Nissan, de dag van de uittocht. De dag dat we haastig eten: gordel om, sandalen aan, staf in de hand. Tijd om het brood te laten rijzen is er niet: dan eten we ongedesemd brood. Zo deden we dat toen, in Egypte, vlak voor de bevrijding. En zo doen we dat nu nog steeds, vele generaties later. Dáárvóór zijn we naar Jeruzalem gekomen. We zijn al in de stad geweest en in de tempel, maar vandaag zijn we weer terug in Betanië. We zijn te gast bij Simon de melaatse. Nee, melaats is hij niet meer. En onrein is hij ook niet meer. Het is alweer een tijdje geleden dat hij genezen is. Hoe dat kon, begrijpen we nog steeds niet. De meester heeft er iets mee te maken. En zijn grote vertrouwen op God, die hij zijn Vader noemt. Hij bad om genezing, hij vertrouwde er op dat het zou gebeuren. En Simon werd inderdaad beter. Nu is Simon ook één van ons, volgeling van onze meester. Zijn grote huis en zijn rijke tafel heeft hij voor ons opengesteld. Een feestmaal heeft hij ervan gemaakt. Vreemd eigenlijk, want we zijn niet zo in feeststemming. Er hangt dreiging in de lucht. Onze religieuze leiders proberen onze meester uit te schakelen. Er gaan geruchten dat hij de bevrijder is, die ons van de Romeinen gaat verlossen. Juist voor Pesach, het bevrijdingsfeest, zijn ze daar beducht op. Dat hij de langverwachte Messias is, de Gezalfde Gods, die zal zorgen voor betere tijden. Mensen citeren de profeet Hosea: "Hij redt ons na twee dagen van de dood, de derde dag doet hij ons opstaan: in zijn nabijheid zullen wij leven."¹ Inderdaad spreekt hij vaak over Gods Koningschap, maar of hij tegen die militaristische Romeinen op kan? Wij kennen hem eerder als een vredelievende genezer, iemand die elk mens tot zijn recht brengt. Geen vechtersbaas, nee. Het meest gewelddadige dat hij ooit heeft gedaan, is het weggagen van de geldschietters uit de tempel. Hij heeft het niet zo op geld, dat is duidelijk. Maar hij heeft het ook niet zo op vechten, dat is ook duidelijk. Hoe dan ook: de autoriteiten zijn bang voor hem. Er wordt over gesproken dat hij opgepakt gaat worden. Hij weet dat, hij heeft erover gesproken, en toch blijft hij rustig. En nu zijn we hier, en liggen we aan aan Simons tafel. Alsof er niets aan de hand is.

¹ Hosea 6:2

Plotseling komt er een vrouw binnen. Wat heeft die hier te zoeken? Zij hoort hier toch niet! Niemand kent haar, ze is geen familie van Simon. Wat doet dat mens ineens hier? Dat geeft toch geen pas, een vreemde vrouw in de eetzaal! Laat iemand haar wegsturen! Ze verstoort de maaltijd. Kijk nou toch eens, niemand doet wat, ze kan gewoon haar gang gaan. De vrouw loopt recht op de meester toe. Allicht, dat doen ze allemaal. Ze weet precies wie hij is. En hij doet niks, laat het zomaar toe! Kijk, daar haalt ze een parfumflesje tevoorschijn. Wat moet dat nou weer! Het ziet er heel duur uit. Kijk toch eens, ze breekt de hals van het flesje af. Meteen ruikt de hele ruimte naar nardusolie. Heel even zijn we er beduusd van, het ruikt bedwelmend. Dat moet eerste kwaliteit parfum zijn, dat ruik je meteen. Het is zeker geen rommel wat ze daar bij zich heeft. Met een zorgzaam gebaar legt ze een hand op het hoofd van de meester. Heel voorzichtig giet ze het hele flesje over zijn hoofd leeg. Geschokt zijn we allemaal om wat er gebeurt! Geurige olie over iemands hoofd gieten: dat doen priesters, als er een koning wordt gezalfd, of een priester of een profeet. Het is een priesterlijke taak. Maar een onbeduidende vrouw die iemand zalft? Kan dat zomaar? Met open mond zitten we te kijken, sprakeloos. Het is ook onvoorstelbaar. Zulke kostbare olie, in één keer uitgegoten! Wat denkt ze wel! En de meester laat het allemaal toe! Heel langzaam dringt tot ons door wat er gebeurt. Het ongemakkelijke gevoel, de gêne, de beschaamdheid. Niemand durft hardop iets te zeggen, dus fluisteren we.

"Wat moet dat zeg! Wat kost dat wel niet, die parfum!"

"Denk je eens in, dat moet wel een heel jaarsalaris zijn!"

"Je weet toch hoe de meester over geld denkt."

"Verkwisting is het! Zonde van het geld."

"Als je bedenkt wat we daar allemaal voor hadden kunnen doen!"

"Hoeveel mensen we daarmee hadden kunnen helpen!"

Allemaal praten we door elkaar heen. Gemurmureer. Totdat iemand hardop durft te praten.

"Zeg mevrouw, wat moet dat hier, wat denkt u wel!"

En dan roept iedereen door elkaar heen:

"Wat een schande! Dacht u dat we hier een orgie aan het houden zijn!"

"Scheer je weg, mens, gooi je goeie geld maar ergens anders over de balk!"

Totdat de meester zelf het woord neemt.

"Laat haar toch met rust, val haar niet lastig. Zij heeft een goed werk aan mij gedaan."

Allemaal vallen we stil. Waar heeft hij het over? Wat bedoelt hij met 'een goed werk'. Het zalven van de dóden is een goed werk. Dát weten we, dat leren de rabbijnen ons. De plicht om doden te begraven gaat nog boven de plicht van armenzorg. Er gaat een koude rilling door de zaal. Even wordt die dreiging weer voelbaar. Beseffen we weer dat de machthebbers onze meester dood willen. Heeft hij het daar soms over? Het lijkt er wel op.

"De armen hebben jullie altijd bij jullie" vervolgt hij. Hij citeert de wet van Mozes:

"Armen zullen er altijd zijn bij u. Daarom druk ik u op het hart om vrijgevig te zijn tegenover iedereen in uw land die in armoede leeft of er slecht aan toe is."²

Maar hij geeft er wel een vreemde draai aan. Want dat idiote mens hier, geeft haar geld juist niet aan de armen! Luister, de meester gaat nog verder...

"Ik zal niet altijd bij jullie zijn" zegt de meester. Heeft hij het inderdaad over zijn dood?

"Nu al heeft ze mijn lichaam met geurende olie gebalsemd, met het oog op mijn begrafenis." Even stukt de adem ons in de keel. Inderdaad, de meester heeft het al over zijn dood. Wat staat er straks te gebeuren? De angst slaat ons om het hart. Maar de meester spreekt nog verder. "Waar ook ter wereld het goede nieuws verkondigd wordt, daar zal verteld worden wat deze vrouw heeft gedaan."

Het goede nieuws? Welk goede nieuws? Over zijn dood soms? Hoe kan nieuws over de dood van de meester dan goed zijn?

² Deuteronomium 15:11

We kijken hem in zijn ogen. En langzaam begint het te dagen. Hij heeft het allemaal al verteld, hij weet al wat er gaat gebeuren. Over de weg van God, de weg van liefde, die hij gaan zal, tot het bittere einde toe en verder nog. Het is eigenlijk te groot, te veel, om nu al te begrijpen. Zou hij dan toch de Messias zijn, de gezalfde? Niet gezalfd door een priester, maar door een vrouw? Dat is iets om heel diep over na te denken. Zoiets begrijpt een mens niet zomaar in één keer. De Messias, de bevrijder van Israël? En de Romeinen dan? Die kan hij niet aan, dat is duidelijk. Maar toch? Bij de meester is het altijd anders dan je denkt. Gezalfde is hij, priester, bevrijder, koning. Maar dan niet zoals de priesters en koningen die wij kennen. Hij is een koning die zich geen zorgen maakt om geld, maar zich wel bekommert om armen en achtergestelden. Een priester die gezalfd wordt door een vrouw, en haar in bescherming neemt tegen gemurmureer van omstanders. Een mens die altijd om anderen bekommerd is, meer dan om zichzelf. Dat allemaal lezen we in zijn ogen. Wij allemaal, behalve Judas. Die staat op, die gelooft er niet meer in. Ja, hij is de man van het geld. Hem hebben ze geld beloofd. De machthebbers, die Jezus willen vangen. Hoopt Judas met dat geld alsnog de bevrijding te verwerkelijken? Dan heeft hij het toch totaal niet begrepen. Misschien dat hij het straks gaat zien, als we samen met de meester het Pesachmaal gaan vieren. Want wat er ook te gebeuren staat, dat zullen we samen vieren. Misschien dat dat het goede nieuws zal zijn waar de meester het over heeft. Dat we daar later op terugkijken, op die maaltijd met hem. Straks, in Jeruzalem gaat het allemaal gebeuren. Dan vieren we dat we samen zijn, met hem en in zijn naam. Ja inderdaad, om te gedenken dat hij de gezalfde is. De Messias, degene die bevrijding brengt voor allen. Dat vieren we als we samen de maaltijd vieren, straks in Jeruzalem.

Amen

rlaten wij de kerk